

ת"פ 32574/08/17 - מדינת ישראל נגד י ק

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

13 מאי 2018

ת"פ 32574-08-17 מדינת ישראל נ' ק(אסיר)

לפני
כבוד השופטת מיכל ברק נבו
מדינת ישראל

המאשימה

על ידי ב"כ עו"ד מיכאל סטופ מפמ"מ

נגד

י ק (עצור)

הנאשם

על ידי ב"כ עו"ד דרוויש נאשף

גזר דין

הרקע וכתב האישום

1. הנאשם הודה בעובדות כתב האישום עוד טרם נקבעו דיוני הוכחות, שלא במסגרת הסדר, וביום 26.3.18 הרשעתי אותו בביצוע עבירה של הצתה, בניגוד לסעיף 448(א) לחוק העונשין, התשל"ז-1977 [חוק העונשין]. בין הצדדים אין הסכמה לעניין העונש. הנאשם נשלח לשירות המבחן לקבלת תסקיר חובה, נוכח גילו בעת ביצוע העבירה (בן 18 וחודשיים).

2. על פי עובדות כתב האישום, ביום 9.8.17, סמוך לשעה 16:00, הגיע הנאשם, ביחד עם אחר, קטין, אל תחנת אוטובוס, סמוך לצומת "ירקונים". הנאשם והאחר ניגשו לשדה קוצים המצוי בשולי הכביש סמוך לתחנה וסמוך למרכז הקניות "ירקונים", והנאשם החליט להצית את השדה. הנאשם הוציא מצית שהיה ברשותו, והצית באמצעותו את השדה, ואש אחזה בו. כתוצאה ממעשיו של הנאשם נגרמה שריפה בשדה ומכבי אש שהוזעקו למקום כיבו אותה.

תסקיר שירות המבחן

3. ביום 24.4.18 התקבל תסקיר בעניינו של הנאשם. מדובר בתסקיר מעמיק ומפורט מאוד. בתסקיר צוין שהנאשם רווק, בן 19 וטרם מעצרו התגורר בבית דודיו שבכפר קאסם. אביו בן 42, מורה לעברית, ואמו בת 39 עובדת ניקיון. הוא הבכור מבין ארבעת אחיו. הנאשם תיאר יחסים תקינים עם משפחתו. הוא סיים 11 שנות לימוד. בגיל 14 הוא היה מעורב בתאונת דרכים, שבמסגרתה נפגע בראשו ובבטנו. מאז התאונה התגלו קשיי תפקוד, התנהגות ולמידה. על רקע קשיים אלו הוא נאלץ להישאר בכיתה י' פעם נוספת, ומאחר שרצה עצמאות כלכלית נשר מן הלימודים. מאז התאונה הנאשם חווה תחושות חרדה, בעיקר כשהוא נמצא בסמוך לכלי רכב, ויש לו דחף בלתי נשלט לגעת ולהדליק אש. נוכח האמור ומפאת קשיים נוספים, הוריו של הנאשם הפנו אותו לאבחון פרטי ביולי 2017, עובר לביצוע העבירה. מההערכה

הפסיכו-דיאגנוסטית עלה שהנאשם בעל רמה כללית נמוכה מהממוצע, עם יכולת ביטוי מילולית מותאמת ליכולותיו, רמת אינטליגנציה גבולית והוא חסר מודעות מלאה לכל המתרחש עמו ובעל יכולת שיפוט נמוכה. עוד צוין כי הוא מתקשה להסתגל למסגרות ולכללים, לצד דפוסי חשיבה שאינם מותאמים לגילו וסימנים להפרעת אישיות. ההתרשמות הייתה כי הוא זקוק להשגחה ותמיכה, וההמלצה היא שיש להפנות אותו לאבחון פסיכיאטרי, ולשלב בטיפול פסיכולוגי במסגרת טיפולית המתאימה לצרכיו.

מעיון בגיליון רישומו הפלילי עולה כי הנאשם נעדר עבר פלילי. ביחס להליך המעצר, הנאשם שוחרר במסגרת מעצר הימים למעצר בית מלא בתנאים מגבילים. חרף זאת הוא הפר פעמיים את תנאי מעצרו, כאשר בפעם האחרונה הוא יצא ממעצר הבית ונסע לתל אביב על מנת לרכוש שירותי מין. בגין הפרה זו הוא שב למעצר מאחורי סורג וברית. שירות המבחן התרשם שהנאשם מתעסק באופן תדיר ולא בריא במין, דבר שבא לידי ביטוי במחשבות והתנהגות מינית מוגברת, כמו גם סטיות מניות הקשורות במשיכתו המינית לקטינים. קצינת המבחן התרשמה כי הנאשם מתקשה לשלוט בדחפיו, ואף מתקשה לתפקד ביתר התחומים שבחיו, כגון לימודים ועבודה. להערכת שירות המבחן קיים קשר בין צרכיו הטיפולים בתחום המיני, לבין דחפיו, אשר הובילו אותו לבצע את העבירה מושא תיק זה. הנאשם ביצע את המעשים על רקע קשייו לווסת את דחפיו, ויתכן שהקושי הוא על רקע אורגני, כתוצאה מהפגיעה בראשו כשהיה נער. הנאשם שלל נזקקות טיפולית כלשהי, לרבות בתחום המיני, ומשכך הוא לא שולב בתכנית טיפולית במסגרת הליך המעצר.

ביחס לביצוע העבירה, הנאשם אמר כי יצא לעבודה עם בן דודו כמו כל בוקר. כאשר ירד מהאוטובוס עלה בו הרצון להצית קוצים. בכיסו היה מצית. הוא לא חשב על הסכנות או ההשלכות שעלולות להתרחש ממעשיו, אך לא התכוון לגרום לשריפה. כאשר איבד שליטה על האש, ניסה לכבותה אולם לא הצליח, וכשראה את כוחות הכיבוי מתקרבים - עזב את המקום. הנאשם התקשה להסביר את הדחף שיש לו להדליק אש, אולם לדבריו דחפים אלו מלווים אותו מגיל 14.

כגורמי סיכון התייחסה קצינת המבחן למצבו המורכב, שבא לידי ביטוי בעיסוק יתר במין ובמיניות, בקשייו לווסת את דחפיו (המיניים והצורך בהדלקת אש), נטייתו למזער את חומרת המעשים וקשייו לקבל אחריות מלאה עליהם. עוד צוינו קשייו לעמוד בגבולות שהוצבו לו, לרבות בהליך המעצר, כשאלה לא היוו עבורו גורם מרסן או מרתיע. לכך הוסיפה קצינת המבחן כי קיים סיכון בשל עיסוק הנאשם בתחום המיני, לרבות סיכון לפגיעה אפשרית בקטינים, ובשל קשייו להכיר בבעייתיות התנהגותו והיעדר הכרה בצורך בטיפול. כגורם סיכון לשיקום התייחסה קצינת המבחן להודאתו של הנאשם בביצוע המעשים. נוכח גורמי הסיכון הרבים, שירות המבחן העריך שהסיכון להישנות עבירות הוא גבוה, בדגש על סיכון אפשרי בתחום עבירות המין. שירות המבחן סבר כי יש צורך בטיפול אינטנסיבי על מנת להפחית את הסיכון, אך הנאשם נעדר תובנה לגבי נזקקותו הטיפולית והוא לא נכון להשתלב בטיפול כלשהו. לפיכך אין באפשרות שירות המבחן להציע תכנית שיקומית כלשהי והוא נמנע מהמלצה בעניינו.

טיעוני הצדדים לעונש

4. **טיעוני המאשימה לעונש:** תחילה עמד ב"כ המאשימה על הערך החברתי המוגן שבביצוע עבירת ההצתה שהוא פגיעה בביטחון הציבור, נוכח פוטנציאל הנזק ההרסני והגדול שהצתה יכולה לגרום, לרבות הפגיעה הן באדם, הן ברכוש. התובע התייחס לנסיבות ביצוע העבירה, תוך שחזר על עובדות כתב האישום, והדגיש שהנאשם הצית שדה

קוצים, שהיה ממוקם בסמוך לתחנת אוטובוס ולמרכז קניות הומה אדם. הנאשם ביצע את המעשה בחודש אוגוסט, אשר ידוע כחודש חם. הוא אף הדגיש את הסכנה הקיימת באש בוערת, שמטבעה יכולה להתפשט ולפגוע. על פי הפסיקה מדובר בעבירה חמורה, נוכח הסיכון הפוטנציאלי ולאור העובדה שכאשר מתחילה בעירה לא ברור באיזה אופן היא תסתיים. למרבה המזל, במקרה זה, לא הייתה פגיעה בנפש. לדעת התובע, אין בחוות הדעת הפרטית שנערכה לנאשם, ושצוינה בתסקיר שירות המבחן, כדי לקבוע שהנאשם לא הבין את משמעות מעשיו או שהוא קרוב לסייג לאחריות פלילית. בחוות הדעת צוין שהנאשם בעל אינטליגנציה גבולית והוא לא מודע באופן מלא למתרחש סביבו. התובע הבהיר כי חוות הדעת לא התייחסה באופן ספציפי לעבירה מושא תיק זה, שכן הוכנה לפני שהעבירה בכלל בוצעה, ולא הוגשה אף חוות דעת ספציפית, המתייחסת למצבו הנפשי או השכלי בעת שביצע את העבירה. משכך, ככל שתעלה טענת הגנה שכזו, דינה להידחות.

מבחינת מדיניות הענישה הנהוגה, התובע הפנה לשלושה פסקי דין:

א. ע"פ 6326/17 **פלוני נ' מדינת ישראל** [3.12.17]: המערער הורשע על יסוד הודאתו בעבירת הצתה, בכך שהצית יחד עם אחר, באמצעות שני מציתים, צמחייה בשדה קוצים הגובל ביער ברושים, שנמצא בסמוך ליישוב מי עמי. האש התפשטה ושרפה צמחייה על פני שטח של כ-350 מ"ר. היא כובתה על ידי כוחות שהוזעקו למקום. בית המשפט העליון קבע שבעבירות ההצתה לסוגיה, נהוג להטיל ענישה ממשית של מאסר מאחורי סורג ובריא, כביטוי לסיכון הרב לחיי אדם ולרכוש, נוכח הקושי לשלוט בהיקף הנזקים שהיא עלולה לגרום. חרף זאת, ולאור נסיבות ביצוע העבירה, בית המשפט העליון קבע שמתחם העונש ההולם, בנסיבות אלו, נע בין 15 לבין 30 חודשי מאסר בפועל, ולפיכך, קיבל את הערעור והעמיד את עונשו על 18 חודשי מאסר בפועל (חלף 24 חודשים). להשלמת התמונה, ערעורו של האחר, שהיה בעת ביצוע המעשים קטין, שנסב גם הוא על חומרת העונש, נדון במסגרת ע"פ 6390/17. בית המשפט העליון הקל גם בעונשו, לאור הנסיבות שפורטו לעיל, והעמיד את עונשו על 14 חודשי מאסר בפועל (חלף 20 חודשים);

ב. ע"פ 607/16 **פלונית נ' מדינת ישראל** [12.4.16]: המערערת הורשעה על יסוד הודאתה בעבירת הצתה ובעבירה של חבלה בכוונה מחמירה. המתלונן תדלק את רכבו בתחנת דלק. בשלב מסוים, המערערת הציתה באמצעות מצית את פיית רכבו של המתלונן בזמן התדלוק, כאשר אחיו של המתלונן שהה ברכב. כתוצאה מכך התלקחה אש ברכב וברצפת תחנת הדלק אך במזל לא נגרם נזק לגוף. בית משפט קמא קבע כי מתחם העונש ההולם נע בין 24 לבין 60 חודשי מאסר בפועל, וגזר על המערערת 32 חודשי מאסר בפועל, לצד עונשים נלווים, בין היתר נוכח מצבה הנפשית. בית המשפט העליון דחה את הערעור והותיר את העונש על כנו;

ג. ת"פ (מחוזי מרכז) 37191-05-16 **מדינת ישראל נ' אנטילאט** [25.12.17] **[עניין אנטילאט]**: הנאשם הורשע על יסוד הודאתו, בכך שהצית מספר פחי אשפה במהלך לילה אחד בעיר לוד. הוא עשה כן בסמוך לכלי רכב ובתי מגורים. כתוצאה מכך נגרם נזק לפחים בלבד. בית המשפט קבע כי מתחם העונש ההולם בעניינו נע בין 18 לבין 36 חודשי מאסר בפועל, והעמיד את עונשו על 28 חודשים, תוך שלקח בחשבון, בין היתר, את היותו נעדר עבר פלילי וסירובו לשתף פעולה עם שירות המבחן, מה שהוביל לכך שלא הייתה המלצה טיפולית בעניינו. יצוין כי המערער לא השלים עם גזר דינו והגיש ערעור לבית המשפט העליון שנדון במסגרת ע"פ 7398/17. ערעורו של המערער לבית המשפט העליון נדחה, נוכח אי התייבבותו לדין

בערעור (ולנשיאת עונשו). התובע בהגנתו הבהיר שמאחר שבאותו מקרה מדובר היה בכמה ארועים, המסכת העובדתית חמורה יותר מענייננו, ולפיכך, על המתחם בתיק דנא להיות מעט יותר נמוך.

נוכח כל המתואר לעיל, עתר התובע לקבוע שמתחם העונש ההולם, בנסיבות תיק זה נע בין 15 לבין 30 חודשי מאסר בפועל, לצד מאסר על תנאי וקנס כספי.

ביחס לנסיבות שאינן קשורות לביצוע העבירה, תחילה עמד התובע על הנסיבות המקלות: היותו של הנאשם נעדר עבר פלילי, גילו הצעיר בעת ביצוע המעשים והעובדה שהודה במיוחס לו. עם זאת, לחובתו ציין כי הנאשם לא עשה שום מעשה על מנת לתקן את תוצאות העבירה ולא נטל אחריות מלאה על מעשיו. בהקשר זה, התובע הפנה לתסקיר שבו צוין כי לאחר שהאש הוצתה - הנאשם ניסה לכבותה, אך לא הצליח. התובע הבהיר כי דברים אלו לא נמצאים בכתב האישום והם גם לא עולים מחומר הראיות, ועל כן הם מלמדים על כך שהנאשם לא לוקח אחריות על מעשיו. כמו כן, הנאשם לא עשה מאמצים כלשהם לחזור למוטב או לנסות לחזור למוטב. ביחס לתסקיר שירות המבחן, התובע הדגיש שמדובר בתסקיר מדאיג, כאשר שירות המבחן קושר את הבעיות בשליטה ובוויסות דחפיו המיניים לדחפים של הדלקת אש. שירות המבחן מתייחס גם לבעיית הזנות והעיסוק המיני המוגבר של הנאשם, גם כמי שמעניק שירותי מין וגם כמי שצורך אותם. הנאשם סירב באופן עקבי לקבל טיפול ומשכך יש קושי ללכת לקראתו. לבסוף, טען התובע, כי במסגרת תיקון 113 לחוק העונשין, ניתן לחרוג ממתחם העונש לחומרה לצורך הגנה על שלום הציבור, במצב שבו קיימת חוות דעת מקצועית שקובעת כי נשקפת מן הנאשם סכנה לציבור. התובע הדגיש כי הוא אינו עותר לחרוג מהמתחם, אך הפנה לתסקיר שדיבר על הסיכון העתידי שנשקף מן הנאשם, וטען שבית המשפט צריך לקחת זאת בחשבון בעת גזירת עונשו.

נוכח הנסיבות שפורטו לעיל, התובע עתר למקם את הנאשם מעט מעל חציו של המתחם העונש אליו עתר, קרי 24 חודשי מאסר בפועל.

אשר לרכיב הקנס, התובע התייחס לכך שבמסגרת ביצוע העבירה נגרם לשדה הקוצים נזק. התובע הסכים ששיעור הנזק לא הוכח, אך חרף זאת, צריכה להיות ענישה כספית. התובע התייחס לעניין פלוני, שבו הוטל על המערער קנס בסך 10,000 ₪. אומנם הקנס פה צריך להיות נמוך יותר, אך עדיין מדובר בעבירה שגרמה לנזק, ולפיכך יש מקום להטיל על הנאשם קנס כספי משמעותי.

5. **טיעוני ההגנה לעונש:** במעמד הדיון שנקבע לשמיעת טיעונים לעונש, ב"כ הנאשם ביקש לדחות את טיעוניו כדי לקבל בעניינו של הנאשם תסקיר משלים, שכן כיום, לאחר שהסגור שב ודיבר עם הנאשם, הוא הבין את מצבו ומעוניין בטיפול. לא אחזור על האמור בפרוטוקול הדיון מיום 25.4.18, שבו הדברים מפורטים, אך נוכח האמור בתסקיר שירות המבחן (שעליו עמדתי בהרחבה לעיל), שממנו עולה כי בכל הפגישות עם שירות המבחן (לרבות הפגישה האחרונה, סמוך לפני הכנת התסקיר), שב הנאשם על עמדתו כי אין לו כל צורך בטיפול, דחיתי את בקשת ההגנה. חרף זאת סירב הסגור לטעון לעונש בשל היותו לא ערוך לטיעון, מאחר שבית המשפט דחה בקשתו לקבל תסקיר נוסף ואף אינו מאפשר לו לקבל חוות דעת מטעם ההגנה, וכלשונו "אני סבור כי טובת הנאשם אנו נוותר על הטיעון, מאשר שנטען באופן חסר" (28/פ, 19 - 23).

עם זאת, הסנגור הגיש פסיקה המלמדת לשיטתו על אודות מדיניות הענישה הנהוגה:

א. ת"פ (מחוזי באר שבע) 21482-09-14 **מדינת ישראל נ' אלסענא** [22.12.15]: הנאשם הורשע על פי הודאתו בשתי עבירות של קשירת קשר לביצוע פשע, ובעבירות של סיוע להצתה, סיוע לנסיון הצתה, שינוי זהות של רכב ושיבוש מהלכי משפט. הנאשם קשר עם אחרים קשר לסייע להם להצית נכסים השייכים למשפחת המתלוננים. על פי האישום הראשון, בשתי הזדמנויות הגיע הנאשם יחד עם אחר לבית המתלוננת, כאשר הנאשם ישב ברכב, בעוד האחר ניסה להצית את ביתה. בפעם הראשונה נעשה נסיון להצית את כניסת הבית, דבר שלא צלח, ובהמשך הצית האחר את שביל הגישה לבית. על פי האישום השני, הנאשם חבר לאחרים בכוונה להצית את רכבו של המתלונן (בנה של המתלוננת). הנאשם הגיע למקום הארוע ברכבו יחד עם האחרים, אשר ניסו להצית את רכבו ללא הצלחה. בית המשפט קבע כי מתחם העונש ההולם נע בין 15 לבין 36 חודשי מאסר בפועל, והעמיד את עונשו על 16 חודשים, לצד עונשים נלווים תוך שלקח בחשבון את גילו הצעיר (בן 19), העדר עבר פלילי, הודייתו והבעת החרטה, ותסקיר שלא בא בהמלצה טיפולית עקב מאפייניו האישיים של הנאשם.

ב. פרוטוקול הדיון במסגרת ת"פ (מחוזי באר שבע) 45143-11-17 **מדינת ישראל נ' אבו אלקיעאן** [7.3.18], שבו הגיעו הצדדים להסדר טיעון עם רכיבים עונשיים מוסכמים, בין היתר, 6 חודשי מאסר בפועל שניתן לבצע בעבודות שירות. הנאשמים הורשעו על יסוד הודאתם בעבירת הצתה, בכך שהציתו בצוותא חדא, יחד עם שותף נוסף, דוכן לממכר כלי בית בשוק העירוני ברהט, באמצעות בנזין. הנאשמים ביצעו את המעשים עת היות מתחת לגיל 21 ומשכך קיימת חובה לקבל תסקיר בעניינם. נוכח האמור דחה בית המשפט את הדיון לחודש מאי (13.5.18). יודגש, כי אין מדובר בתיק שהסתיים, אלא בתיק שעדיין מתנהל, טרם נשמעו בו טיעונים לעונש, וכמובן שטרם ניתן בו גזר דין.

בהמשך עמד הסנגור על כך שעניינו של הנאשם הוא מקרה ייחודי ושונה, אשר מצריך רגישות אחרת. לשיטתו, עמדת התביעה לעונש היא מחמירה יתר על המידה, והדגיש כי בענייננו מדובר על עבירה אחת בלבד.

דבר הנאשם

6. הנאשם התנצל על מעשיו והביע חרטה. לדבריו, לאחר שהצית את האש רצה לכבותה, אך לא הצליח להשתלט עליה. הוא הוסיף, שאין בכוונתו לחזור לבצע עבירות כאלו בעתיד. הוא מעוניין לחזור הביתה מהר ככל שניתן.

דין והכרעה

7. ארוע אחד או מספר ארועים? במקרה זה ברור לחלוטין כי מדובר בארוע אחד, ולפיכך אין צורך להרחיב מעבר לכך.

8. הערכים המוגנים שעליהם ביקש המחוקק להגן בעבירת הצתה הם בטחון הציבור, שמירה על בריאותו וחיייו, לצד

ההגנה על רכוש. לא אחת עמדו בתי המשפט על חומרת העבירה ועל הסכנה הגלומה בה לחיי אדם, ועל פוטנציאל הנזק, מאחר שלא ניתן לדעת מראש כיצד תתנהג האש. בעניין זה אני מפנה לדבריו של כבוד השופט עמית בע"פ 3411/12 **סורי נ' מדינת ישראל** [8.11.12], פסקה 3:

"הצתה נתפסת כעבירה חמורה, לא רק בשל הסכנה האינהרנטית הטבועה בה, אלא גם בשל המסר העברייני האלים העולה ממנה, מסר שיש בו כדי להטיל אימה ופחד ולפגוע בתחושת הביטחון האישי של הציבור (ע"פ 5074/10 **מרדאווי נ' מדינת ישראל** (לא פורסם, 19.9.2012)). לא בכדי קבע המחוקק את העונש המרבי על עבירה זו ל-15 שנות מאסר, אף במקרים בהם לא היתה כל כוונה לפגוע בנכס ציבורי או בבני אדם."

השופט עמית אף התייחס בע"פ 4036/13 **אמארה נ' מדינת ישראל** [5.10.14], פסקה 6, למדרג החומרה הקיים בעבירה, וכנגזרת מכך - רמת הענישה השונה, בהתאם לנסיבות כל מקרה ומקרה:

"עבירת ההצתה כשלעצמה, גם כשהיא מתייחסת לרכוש בלבד, נתפסת כעבירה חמורה, בין היתר בשל הפוטנציאל לגרימת נזק לגוף, בבחינת 'אוי לגפרור שהצית להבה, שסופה ואחריתה מי ישורנה' (ע"פ 728/13 **עווידה נ' מדינת ישראל**, פסקה 7 (20.11.2013)). סעיף 448(א) לחוק העונשין קובע מדרג של חומרה בעבירות ההצתה: 'המשלח אש במזיד בדבר לא לו, דינו - מאסר חמש עשרה שנים; עשה כן במטרה לפגוע בנכס של המדינה, בנכס המשמש את הציבור, באתר טבע, בצמחיה או בבטחת דרי הסביבה או במטרה לפגוע בבני אדם, דינו - מאסר עשרים שנים'. בתוך מדרג זה ניתן להצביע על מדרגי ביניים של חומרה, מה שיכול להסביר את הסיבה לכך שהענישה הנלווית לעבירת ההצתה אינה אחידה ונעה על סקאלה רחבה (ע"פ 9226/11 **גוזלנד נ' מדינת ישראל**, פסקה 11 (8.10.2013)): הצתה של נכס בנסיבות שאין לחשוש כי ההצתה תתפשט לרכוש אחר; הצתה של נכס שעלולה להתפשט ולפגוע ברכוש אחר; הצתה של נכס שיש בה פוטנציאל לפגיעה בגוף ובנפש; הצתה של נכס בנוכחותו הקרובה והמיידי של אדם, מה שמגביר את פוטנציאל הפגיעה בגוף ובנפש; הצתה שגרמה בפועל לפגיעה בגוף ובנפש על אף שהמצית לא התכוון לכך (מחשבה פלילית של פזיזות); והצתה בכוונה לפגוע בגוף ובנפש [...] מובן כי בתוך מדרגי ביניים אלה יש להבחין בין נסיבות שונות לחומרה או לקולא [...]". [ההדגשות אינן במקור - מ.ב.נ.]

בענייננו, מידת הפגיעה בערכים המוגנים היא בינונית. הנאשם הצית שדה קוצים, ובכך גרם נזק לרכושו של בעל השדה (בין אם מדובר באדם פרטי ובין אם מדובר בשטח ציבורי בבעלות המדינה). עם זאת, פוטנציאל הנזק בארוע היה גדול ביותר, לאור סמיכות השריפה שאותה הצית הנאשם לתחנת אוטובוס ולמרכז קניות גדול, ולאור מזג האוויר החם ששרר באותה עת. מעשיו של הנאשם הובילו לשריפת השדה, אשר כובתה על ידי צוות כיבוי אש שהוזעק למקום. לזאת יש להוסיף את דברי הנאשם, שטען שהאש התפשטה, כך שהוא לא הצליח להשתלט עליה. רק במזל הצליחו לוחמי האש להשתלט על השריפה, ובפועל לא נגרם נזק גדול יותר.

9. ביחס לנסיבות הקשורות בביצוע העבירות, אין חולק כי לביצוע המעשים לא קדם תכנון, שכן ההחלטה להצית את השדה התקבלה רגעים ספורים לפני שהנאשם הצית את השדה וגרם לשריפה. הנאשם ביצע את המעשים לבדו ומשכך חלקו בביצועם הוא בלעדי. אומנם מוזכר בכתב האישום קטין שהתלווה אליו, אך לא נמסר כל מידע על אודות אותו קטין, לא נאמר כי נטל חלק מעשי בהצתה ולא נאמר אם הועמד לדין. הנזק הפוטנציאלי, כפי שצינתי לעיל, הוא גדול, נוכח סמיכות השדה למרכז הקניות ולתחנת האוטובוס, מקומות שבהם נמצאים עוברים ושבים. רק במזל, הצליחו לוחמי האש להשתלט על השריפה ולכבותה לפני שגרמה לפגיעות בגוף. ביחס לנזק הקונקרטי, כתב האישום אינו מגלה מה הנזק הכספי שנגרם לבעל השדה, ועל כן לא ניתן להתחשב בכך. עם זאת, יש לקחת בחשבון את הנזק הציבורי

שבהפעלת גורמי חירום, במקרה הזה שירותי הכבאות, בהקצאת המשאבים הכספיים, האנושיים והאחרים. כוחות ההצלה הוקפצו לכיבוי שריפה שהוצתה על רקע שאינו ברור, במקום לטפל במקרי חירום, שנגרמים שלא בנסיבות כגון תיק זה.

לזאת יש להוסיף כי הנאשם לא סיפק הסבר המניח את הדעת מדוע ביצע את העבירה. גם לקצינת המבחן הנאשם לא ידע להסביר מדוע ביצע את המעשים, אלא רק אישר כי הוא מכיר בדחפים אלו כמו גם בהיעדר יכולתו לצפות את הסכנה מאז גיל 14. שירות המבחן בתסקירו קושר את דחפיו להבעיר אש לתאונה שעבר כשהיה בן 14, שבמסגרתה נפגע בראשו, ולדחפיו המיניים. איני יודעת אם אכן הדברים קשורים, אך נסיבה זו יכולה להיות קשורה ליכולתו של הנאשם להימנע מביצוע העבירה. עם זאת, אני סבורה כי המשקל שניתן לתת לנסיבה זו הוא מוגבל מאחר שהנאשם, חרף ידיעתו והכרתו בדחפים אלו, סירב עד היום לטיפול ולא עשה בעניין זה דבר.

10. מדיניות הענישה הנהוגה: חיפוש אחר פסיקה בעבירות הצתה מגלה שקיים מנעד ענישה רחב, אשר נגזר מנסיבות ביצוע העבירה ומדרג חומרתה. בענייננו, יש לתור אחר פסיקה שבה מדובר בהצתה של שדה, חורשה, או יער, אשר בוצעה ללא תכנון מוקדם, כשהנאשם ביצע את ההצתה ללא שותפים, וללא מניע ספציפי (כגון סכסוך או מניע אידיאולוגי). כן יש לחפש מקרה שבו נגרם נזק לשדה (או לחורשה) בלבד.

אלה פסקי הדין, בנוסף לע"פ 6326/17 ולעניין אנטילאת, שהובאו על ידי התובע, שיש בהם דמיון מספק לענייננו, באופן שיש בהם ללמדני על אודות מדיניות הענישה הנהוגה, בשינויים המחויבים, בהתאם לנסיבות תיק זה:

א. ע"פ 817/11 עוסמאן נ' מדינת ישראל [15.6.11]: המערער הורשע על יסוד הודאתו, בכך שהצית, במסגרת עבודתו, באמצעות גפרור, שתי ערימות גזם באתר ייעודי לפינוי גזם. לאחר שהעשן היתמר הוא עזב את המקום מבלי להזעיק את כוחות הכיבוי. המערער לא סיפק הסבר מדוע ביצע את המעשה. בית המשפט העליון דחה את ערעורו שנסוב על חומרת העונש, תוך שקבע שהעונש שהוטל עליו - 8 חודשי מאסר בפועל, לצד עבירות נלוויות - אינו חורג מרמת הענישה הנהוגה. בשונה מענייננו נסיבות ביצוע העבירה היו קלות יותר נוכח מיקום השריפה (בתוך אתר פסולת ולא בקרבת מרכז קניות) ופוטנציאל הנזק;

ב. ת"פ (מחוזי חיפה) 483-12-16 מדינת ישראל נ' מחאג'נה [25.4.18]: הנאשם הורשע לאחר שמיעת ראיות בביצוע שלוש עבירות הצתה. הנאשם הצית באמצעות מצית, בפאתי שכונת מגוריו שבאום אל פחם, צמחיה ופסולת, שלוש פעמים באותו יום, בהפרשים של 45 דקות ו-שעה ועשרים ממקרה למקרה. בכל פעם לוחמי אש הגיעו למקום וכיבו את השרפה. בפעם השלישית, בנוסף לצמחיה והפסולת, נשרפו גם מספר עצים. שתי שרפות התרחשו בסמוך לבתי מגורים, שתושביהם נאלצו להתפנות מהם. בית המשפט קבע מתחם שנע בין שנתיים לבין חמש שנות מאסר בפועל, וגזר על הנאשם שנתיים מאסר בפועל, לצד עונשים נלווים, תוך התחשבות בהיותו נעדר עבר פלילי, הבעת חרטה בסיום ההליך, ובתסקיר שירות המבחן, שהעריך את הסכנה להישנות עבירות דומות בעתיד כנמוכה. יודגש כי מדובר בפסק דין שאינו חלוט, והעובדות בו חמורות מענייננו;

ג. ת"פ (מחוזי באר שבע) 45930-11-12 מדינת ישראל נ' אלקרינאוי [14.9.14]: הנאשם הורשע לאחר ניהול הוכחות בעבירת הצתה, בכך שהצית ארבעה מוקדים ביער ברהט, בכך שיצר ערימות עשבים והדליקם

באמצעות מצת, ולאחר מכן הניח עליהם צמיגים. כתוצאה ממעשיו נשרפו עצים רבים. בית המשפט קבע שמתחם העונש ההולם נע בין 12 לבין 48 חודשי מאסר בפועל, והעמיד את עונשו על 26 חודשי מאסר בפועל, לצד עונשים נלווים, תוך שלקח בחשבון את עברו הפלילי המכביד, שכולל 12 הרשעות קודמות, ואת נסיבותיו המשפחתיות והאישיות.

11. לאור כל המתואר לעיל, אני קובעת כי מתחם העונש ההולם נע בין 12 לבין 36 חודשי מאסר בפועל, לצד עונשים נלווים.

מיקום הנאשם בתוך המתחם

12. לקולה יש להתחשב בהודאתו של הנאשם בכתב האישום המקורי, מבלי שהיה בצידה הסדר טיעון. בכך חסך הנאשם זמן ציבורי יקר. הנאשם אמר כי הוא נוטל אחריות על מעשיו, ויש להתחשב בגילו הצעיר, שכן ביצע את המעשים חודשיים בלבד לאחר שמלאו לו 18 שנים. לזאת יש להוסיף כי הנאשם נעדר עבר פלילי, והוא עתיד לרצות מאסר ראשון מאחורי סורג ובריח.

לאלו יש להוסיף את נסיבותיו האישיות של הנאשם, כפי שעולה מתסקיר שירות המבחן, לרבות ביחס למעורבותו בתאונת דרכים עת היה כבן 14, על ההשפעות ששירות המבחן מייחס לה. כתוצאה מהתאונה הנאשם נפגע בראשו ובבטנו, ולפי התסקיר, התאונה גרמה לנאשם להתדרדרות בהתנהגות ולקשיי תפקוד ולמידה. מאז הוא חווה לדבריו חרדה, בעיקר כשנמצא בקרבת כלי רכב, והוא חש בדחף בלתי נשלט לגעת ולהדליק אש. נוכח דברים אלו, הוריו של הנאשם שלחו אותו עובר לביצוע העבירה לאבחון פרטי, עקב בעיות התנהגות ועיסוק מוגבר במין וזנות. לא אחזור על שנאמר בתסקיר שירות המבחן (עליו עמדתי בהרחבה לעיל), רק אציין שמהאבחון עולים נתונים אישיים המצריכים התחשבות מיוחדת במצבו של הנאשם, נוכח יכולותיו הנמוכות ורמת האינטליגנציה הגבולית שמאפיינת אותו. מאחר שהאבחון נערך לנאשם עוד בטרם ביצע את העבירה מושא תיק זה, יש בכך כדי ללמד כי משפחתו של הנאשם מכירה בקשיי ההתנהגותיים, ומנסה לתמוך בו ולמצוא לו את הטיפול המתאים. עם זאת, לא ניתן להתעלם מהערכת שירות המבחן כי הנאשם עצמו אינו מודע לקשייו ולצורך שלו בטיפול, ולעובדה כי הוא סרב בכל פעם שהוצע לו לקבל טיפול מתאים, בכל תחום, לרבות בתחום המיני. יש להתחשב בעובדות אלה, המחייבות התייחסות מיוחדת.

נסיבה שמצאתי לתת לה משקל לחומרה, היא הצורך בהרתעה אישית והרתעת הרבים. בע"פ 3511/17 **מדינת ישראל נ' אבו ריא** [17.9.17], קבע כבוד השופט מינץ בפסקה 15: "בית משפט זה עמד לא פעם על חומרתה היתרה של עבירת ההצתה, גם כאשר היא מתייחסת לרכוש בלבד, בין היתר בשל הפוטנציאל ההרסני הטמון בה. בהתאם, יש להשית על מבצעי העבירה עונשי מאסר לריצוי בפועל באופן שיבטא את שיקולי הגמול והרתעת הרבים גם יחד (ע"פ 1414/15 **מדינת ישראל נ' אבוש פדר** (15.4.2015))." כפי שצינתי לעיל, עסקינן בנאשם שלמרות אמירתו שהוא לוקח אחריות, נראה שאינו מבין את חומרת מעשיו ואת קשייו, שכן בכל פעם שהוצע לו טיפול במסגרת שירות המבחן - הוא סירב לו. גם להליך המעצר לא הייתה השפעה והוא לא היווה גורם מרתיע עבור הנאשם, שכן הפר פעמים את תנאי מעצרו. לאור כך, אני סבורה כי יש לתת משקל ממשי לנסיבה זו.

13. נוכח כל האמור לעיל, ולאחר ששקלתי את כלל השיקולים, **תוך מתן משקל רב לנסיבות הייחודיות של הנאשם**, אני סבורה שיש למקם את עונשו של הנאשם קרוב לתחתית המתחם שאותו קבעתי.

14. לעניין רכיב הקנס: חרף העובדה שבכתב האישום לא צוין גבוה הנזק שנגרם לשדה כתוצאה מההצתה, אני סבורה שיש מקום להטיל על הנאשם קנס, ולו בשל הנזק הציבורי. עם זאת, סעיף 40 לחוק העונשין קובע שבעת הטלת קנס יש להתחשב במצבו הכלכלי של הנאשם. ההגנה בחרה שלא לטעון לעונש, ומשכך לא הוגשו מסמכים כלשהם מטעמו של הנאשם בעניין זה, אך יש להניח לאור גילו ונסיבותיו האישיות, כי מצבו הכלכלי מוגבל, ובכך אתחשב.

סיכום

15. סוף דבר. אני מטילה על הנאשם את העונשים הבאים:

א. 14 חודשי מאסר בפועל (בניכוי ימי מעצרו מיום 9.8.17 ועד 14.8.17; ומיום 21.11.17 עד עתה);

ב. מאסר בן 6 חודשים, אך הנאשם לא יישא עונש זה אלא אם בתוך 3 שנים מיום שחרורו מהמאסר יבצע עבירת הצתה;

ג. קנס בסך 1,500 ₪ או 15 ימי מאסר תמורתו. הקנס ישולם ב-5 תשלומים, שווים ורצופים, החל ביום 1.7.18 ובכל 1 בחודש בחודשים שאחריו. אי עמידה בשני תשלומים תגרור העמדת כל יתרת הקנס לפרעון מיידי.

זכות ערעור כדין.

ניתן היום, כ"ח אייר תשע"ח, 13 מאי 2018, בנוכחות הצדדים.